

'เอสเอ็มอี' 9 ใน 10 ยังไม่พร้อมเข้าสู่อาเซียน

หน้าต่างความคิด



● **เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว**
ผู้เชี่ยวชาญรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิต

10 ประเทศในอาเซียนก็ได้ข้ามเส้นประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เป็นการนับหนึ่งอย่างเป็นทางการของบ้านหลังใหญ่สำหรับคนไม่ต่ำกว่า 625 ล้านคน ในมิติทางเศรษฐกิจนั้น บริษัทเม็คคินซียังประมาณการไว้ว่า เศรษฐกิจของอาเซียนจะมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกภายในปี 2593 จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจ หมายถึงโอกาสทางธุรกิจที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจไทย

อย่างไรก็ตาม การลดความสำคัญ ของพรมแดนทางเศรษฐกิจ ย่อมหมายถึง ภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้นด้วย ภายใต้สภาพการณ์เช่นนี้ ผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ประกอบการเอสเอ็มอีมีความพร้อมแค่ไหน?

เพื่อตอบคำถามนี้ มหาวิทยาลัยธุรกิจ บัณฑิตยจึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการเอสเอ็มอี จำนวน 580 ราย จากทั่วประเทศ เกี่ยวกับความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2559 และแนวทางการเตรียมความพร้อมที่เลือกใช้

ผลการสำรวจพบว่าเอสเอ็มอี 11.4% ระบุว่า พร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้ที่ยังไม่พร้อมคิดเป็น 75.2% และอีก 13.4% ไม่สนใจจะเตรียมความพร้อม เมื่อสอบถามผู้ที่ระบุว่ายังไม่พร้อมว่า ต้องใช้เวลาในการปรับตัวอีกนานแค่ไหน 14.7% ระบุว่าไม่เกิน 1 ปี 54.2% ประมาณ 2 ถึง 3 ปี และอีก 6.3% ระบุว่า มากกว่า 3 ปี

ตารางที่นำเสนอแสดงให้เห็นถึงสาเหตุสำคัญ 10 ข้อที่ทำให้ยังไม่พร้อม ซึ่งจะเห็นว่า ปัญหาสำคัญเป็นอันดับแรก คือ การขาดความรู้เกี่ยวกับโอกาสทางการตลาดในอาเซียน คิดเป็น 53.4%

สะท้อนให้เห็นว่า แม้ที่ผ่านมา หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และสถาบัน

สาเหตุที่ยังไม่พร้อม

▶ ขาดความรู้เกี่ยวกับโอกาสทางการตลาดในอาเซียน	53.4
▶ ความรู้ความสามารถของบุคลากร	50.1
▶ ขาดพันธมิตร	43.2
▶ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ	41.4
▶ มาตรฐานของสินค้าและบริการ	40.5

	ร้อยละ(%)
▶ ไม่รู้จักเริ่มต้นอย่างไร	34.6
▶ ขาดเงินทุน	31.6
▶ ไม่ทราบขั้นตอนการค้าระหว่างประเทศ	30.2
▶ กำลังการผลิตไม่เพียงพอ	27.8
▶ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอื่น	19.5

หมายเหตุ : เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

การศึกษา ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนอย่างต่อเนื่อง แต่ความรู้ในเชิงลึกว่าอาเซียนจะสร้างโอกาสให้กับธุรกิจแต่ละประเภทอย่างไร ยังไม่มีความชัดเจนพอ ทำให้ผู้ประกอบการแม้จะเห็นผลกระทบในภาพรวมก็ยังไม่เห็นภาพชัดเจนว่า โอกาสสำหรับธุรกิจของตนเองมีอะไรบ้าง

อันดับสอง คือ ความรู้ความสามารถของบุคลากร คิดเป็น 50.1% ประเด็นนี้เป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การสำรวจ Enterprise Survey ของธนาคารโลกในช่วงปี 2007-2010 พบว่าประเทศไทยมีปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีคุณสมบัติ ตรงตามความต้องการของนายจ้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอาเซียนถึง 3 เท่า

อันดับสาม คือ การขาดพันธมิตร ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะมาช่วยทำตลาดร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 43.2% เอสเอ็มอีไม่เหมือนธุรกิจใหญ่ที่มีทรัพยากรและกำลังคนเพียงพอไปทำตลาดนอกประเทศด้วยตนเอง การมีพันธมิตรในการออกไปทำตลาดร่วมกัน หรือช่วยทำตลาดในต่างประเทศให้ หากเลือกพันธมิตรมีความรู้เกี่ยวกับตลาดและมีช่องทางจัดจำหน่ายในประเทศนั้นๆ อยู่แล้วก็จะเป็นการลดความเสี่ยงธุรกิจลงได้

อันดับสี่ คือ ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ คิดเป็น 41.4% แม้ว่าคนไทยจะเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาล แต่กลับมีทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษต่ำลงน่าใจหาย เนื่องจากการเรียนการ

ปัญหาสำคัญอันดับแรก คือการขาดความรู้เกี่ยวกับโอกาสทางการตลาดในอาเซียน

สอนในสถานศึกษาเป็นการสอนเพื่อให้สอบได้ ไม่ใช่การสอนเพื่อให้ใช้

อันดับห้า คือ มาตรฐานของสินค้าและบริการ คิดเป็น 40.5% ของการค้าขายระหว่างประเทศ แม้ว่าจะมีความเสริมมากขึ้น แต่ก็มีมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่เข้มงวดกว่าการขายภายในประเทศ เอสเอ็มอีที่เติบโตมาจากการขายสินค้าในประเทศเป็นหลัก มักจะประสบกับปัญหานี้เมื่อก้าวไปสู่ตลาดต่างประเทศ

สำหรับผู้ประกอบการที่ระบุว่า พร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมมาล่วงหน้า โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 2.4 ปี โดยเมื่อสอบถามเพื่อให้ระบุปัจจัยสำคัญ 5 อันดับแรก ที่มีผลต่อความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมด้วยการให้คะแนน 1 ถึง 5 (1 = สำคัญน้อยที่สุด และ 5 = สำคัญมากที่สุด) พบว่า

อันดับแรก คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ได้ 4.7 คะแนน

อันดับที่สอง คือ การประเมินจุดอ่อน และจุดแข็งของธุรกิจ เพื่อนำไปสู่การปรับตัว ได้ 4.5 คะแนน

อันดับที่สาม คือ การหาข้อมูลด้าน โอกาสทางการตลาดและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ได้ 4.4 คะแนน

อันดับที่สี่ คือ การทดลองนำเข้า/ ส่งออกสินค้าไปยังประเทศเป้าหมาย และการปรับปรุงคุณภาพสินค้า/บริการให้ สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องได้ 4.2 คะแนนเท่ากัน

การที่เอสเอ็มอีประมาณ 9 ใน 10 ยังไม่พร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน เป็นสัญญาณที่น่าห่วง เพราะเอสเอ็มอี ในประเทศอื่นของอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และ อินโดนีเซีย เริ่มให้ความสำคัญกับโอกาส ทางการตลาดที่เกิดขึ้น

แต่ไม่ได้หมายความว่าเอสเอ็มอีไทย จะหมดหวังเสียทีเดียว งานวิจัยและความ เห็นของผู้เชี่ยวชาญในอาเซียนให้ความเห็น สอดคล้องกันว่า เอสเอ็มอีส่วนใหญ่ของ ทุกประเทศในอาเซียนยังไม่พร้อมนัก กว่าจะเริ่มเห็นการปรับตัวก็จะต้องรอ ไปอีก 1-2 ปี และคงต้องใช้เวลาไม่น้อยกว่า 2-5 ปีนับแต่สิ้นปี 2558 กว่าเอสเอ็มอี ส่วนใหญ่ในทุกประเทศจะพร้อมสำหรับ อาเซียน เอสเอ็มอีไทยจึงยังมีเวลา ในการปรับตัวอยู่

โดยเฉพาะการ “มีเวลา” ให้ปรับตัว ไม่ได้หมายความว่า เราจะนิ่งนอนใจได้ ขนาดเอสเอ็มอีในบ้านเราที่พร้อมเขายัง ใช้เวลามากกว่า 2 ปี สำหรับรายที่ยังไม่ พร้อมย่อมต้องใช้เวลามากกว่านั้น ถ้าไม่ คิดจะเริ่มตั้งแต่วันนี้ รออีก 3 ปีก็สาย